

СУЧАСНІ ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ В ОФІСАХ

Березуцький Вячеслав Володимирович,
доктор техн. наук, професор, завідувач кафедри

Ільїнська Ольга Ігорівна,

ст. викладач

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
г. Харків, Україна

Вступ./Introduction. Події, які відбулись за термін з грудня 2019 року по травень 2020 року, перевернули усі уявлення у світі, стосовно організації роботи при порушенні санітарно-гігієнічних вимог нормативів та стандартів. На 30 травня 2020 року в Україні захворіло 23204 людей на вірус COVID-19, з них 696 – померло [1]. У світі ситуація ще гірше, кількість інфікованих перевищила за 5 млн. людей. Економіка багатьох розвинутих країн зазнала певного руйнування. Зараз кажуть про можливі нові спалахи захворювань, а причина цього насамперед, порушення правил гігієни при роботі у специфічних умовах праці та стану навколишнього середовища. Нехтування питаннями безпеки праці та здоров'я працівників на Україні, привели до ситуації, коли професійні працівники охорони здоров'я - лікарі, є лідерами у захворюванні з яким вони повинні боротись. Нагальна потреба, яку зараз висунула на передній план ситуація із COVID-19, є прогнозування подальших можливих подій, при яких держава вводить карантинне обмеження— епідемії, пандемії та інших, які можуть вплинути негативно на безпеку людей та працівників. Найбільш розповсюджений вид діяльності, який має найбільш ймовірні чинники, щодо розповсюдження вірусів, є робота в офісах. Умови, для цього негативного процесу практично ідеальні - скупченість працівників у певному обмеженому просторі; взаємодія з клієнтами та відвідувачами, діалог між працівниками офісу та керівником, що дозволяє швидко заразити велику кількість людей; використання загальної офісної техніки; недостатній рух/обмін повітря, та відсутність або недостатність системи очищення, знезараження; відсутність

гарячої води та засобів дезінфекції рук тощо. Не можна проблему гігієни вирішувати полу-мірами: дати мило, але не дати гарячої води; зробити вентиляцію але не забезпечити очищення повітря, та інше. Таким чином, можна зробити висновок, або держава та керівництво підприємств почне щільно працювати над покращенням умов праці та забезпеченням безпеки працівників, або система та економіка країни почне сильно страждати від криз, які будуть наслідками недотримання санітарно-гігієнічних вимог, норм та правил. Забезпечення кращої гігієнічної безпеки праці працівників офісів, особливо під час епідемії та пандемії можна досягти різними шляхами, які можна поділити на організаційні, архітектурно-будівельні, нормативно-методичні, лікувально-профілактичні, соціально-економічні [2]. В основному ці заходи направлені на соціальне дистанціювання та дезінфекцію.

Мета роботи./Aim. Проаналізувати санітарно-гігієнічний рівень забезпечення безпеки роботи у офісах та приміщеннях типу Open Space та надати пропозиції щодо його покращення та розробки заходів, які забезпечать професійну безпеку та здоров'я працівників.

Матеріали та методи./Materials and methods. Організаційні методи забезпечення безпеки: перегляд розташування робочих станцій одна відносно іншої, з метою встановлення оптимальної соціальної дистанції (наприклад, розташування робочих місць не одне напроти іншого, а у шаховому порядку, у конференц-залах стільці розташовувати на більшій відстані один від одного та інше); розробка гнучкого графіку роботи, або з можливістю частину роботи виконувати вдома (це дозволить працівникам не скупчуватися в час пік у громадському транспорті, не приходити великими групами на початку роботи, не йти на обід одночасно, тобто тримати соціальну дистанцію); розробка графіків прибирання та дезінфекції поверхонь, підлоги, приміщень згідно з рекомендаціями санітарних лікарів; працівникам потрібно створити умови на своїх робочих місцях для зручного швидкого прибирання та знезараження (прибрати дрібні речі зі стола, документацію зберігати у шафах та шухлядах); забезпечення всім необхідним для дотримання особистої гігієни (мило, гаряча

води для миття рук, дезінфікуючи розчини та інше), засобами індивідуального захисту (масками, рукавичками), встановлення додаткових місць, де можна дезінфікувати руки; потрібна раціональна організація місць прийому їжі, можливо, є сенс відмовитись від відвідування великих їдалень, використання невеликих приміщень для прийому їжі розділити у часі, щоб разом збиралась невелика кількість людей, відмовитись від відкритого зберігання продуктів, напоїв, посуду; встановити сувору заборону відвідування офісних робочих місць при наявності симптомів захворювання, контактним особам; нанесення розмітки на полу, інформаційних оголошень, знаків тощо, з метою нагадування про необхідність соціально дистанціюватися; забезпечення доставки працівників до робочого місця з дому автотранспортом роботодавця [3].

До архітектурно будівельних заходів можна віднести: перегляд планування офісів, розділення зон «брудних», які можуть відвідувати клієнти, та відносно «чистих», де знаходяться тільки співробітники; встановлення перегородок різної конструкції між робочими станціями співробітників; встановлення перегородок (переговорних пристроїв), які б відділяли працівників від відвідувачів [4]; якщо дозволяє архітектура офісів, наприклад є двоє сходів, організувати роздільне користування сходами – по одній вгору, по іншій – вниз, це дозволить тримати соціальну дистанцію та уникнути перехресного трафіку; поділяння великих офісів на декілька, виходячи зі складу робочих груп та необхідних контактів співробітників.

До нормативно-методичних заходів на які треба звернути особисту увагу. можна віднести розробку інструктажів з охорони праці та внесення змін в існуючі функціональні обов'язки. Стосовно санітарно-гігієнічних заходів – забезпечення санітарно-побутових умов, раціональної вентиляції приміщень, очищення повітря.

Технічні заходи: використання бактерицидних ламп для знезараження повітря, поверхонь; вдосконалення систем вентиляції, опалення, кондиціонування повітря; встановлення безконтактних або автоматичних замків,

автоматичного відкривання дверей та інших безконтактних пристроїв (дозатори миючих засобів, крани, дозатори питної води).

З лікувально-профілактичних заходів можна використовувати контроль за станом здоров'я працівників (наприклад, вимірювання температури на початку робочого дня).

Соціально-економічні заходи: створення умов для економічної зацікавленості працівника у дотриманні санітарно-гігієнічних правил і підвищенні безпеки праці; страхування працівників роботодавцем від захворювання; фінансування заходів з охорони праці.

Результати та обговорення./Results and discussion.

Перше правило рятувника, не наразитись на вплив небезпеки самому, бо тоді не буде кому рятувати. Причин ситуації із швидким розповсюдженням вірусу COVID-19 можна назвати багато але є основні, це:

- ❖ недостатньо приділялось уваги щодо питань безпеки праці з боку керівного складу країни, регіонів та на містах, і насамперед на підприємствах;
- ❖ велика та не урегульована кількість працівників, які працюють за кордоном, із різних причин;
- ❖ пониження вимог, щодо навчання та ефективного контролю за виконанням працівниками норм та правил безпеки та гігієни праці;
- ❖ загальна культура та культура безпеки праці знаходиться на недостатньому рівні, що не дозволяє втілювати вітчизняні та європейські сучасні підходи, у тому числі, застосування ризик орієнтованого підходу у вирішенні проблем безпеки та гігієни праці, також спостерігається гальмування цих процесів на різних рівнях;
- ❖ відсутність у державі сталого підходу, щодо вирішення нагальних питань безпеки життєдіяльності населення та молоді, наявність реагування тільки на надзвичайні ситуації;
- ❖ тощо.

У випадку можливості для працівника працювати вдома дистанційно необхідно також подбати про професійну безпеку робочого місця вдома,

забезпечити йому можливість та комфорт віддаленого робочого місця (до цього можна віднести обладнання робочого місця, інструменти, графік роботи, тощо). Заходи по забезпеченню безпеки праці під час епідемії та пандемії можуть бути як з відносно значним капіталовкладенням, так і зовсім не затратні, але ефективні, наприклад – виконування працівниками правил дотримання соціальної дистанції.

Висновки./Conclusions.

❖ Аналіз існуючих методів безпеки при роботі у офісах, зважаючи на сучасні реалії, вимагають переглянути існуючі підходи та ставлення до забезпечення санітарно-гігієнічних вимог:

❖ Необхідно переглянути усі існуючі нормативи та правила, інструкції та стандарти, щодо безпечної роботи в офісах та приміщеннях типу Open Space, де персонал знаходиться у тісному контакті один з одним.

❖ Існуючі архітектурно-планувальні вимоги до обсягу площі на одного працюючого, із урахуванням необхідності дотримання відстані 1,5 м, вже не можуть задовольнити сучасні вимоги.

Список джерел інформації:

1. Міністерство охорони здоров'я України : офіційний веб-сайт [Електронний ресурс] / Міністерство охорони здоров'я України; Оперативна інформація про поширення коронавірусної інфекції COVID-19. – Київ : Міністерство охорони здоров'я України, 2020. – Веб-сайт. – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/article/news/operativna-informacija-pro-poshirennja-koronavirusnoi-infekcii-2019-ncov-1>.

2. Основи охорони праці: навчальний посібник: / За ред. проф. В.В. Березуцького. – Харків: Факт, 2005. – 480 с.

3. Experts say the office as we knew it is gone and companies will need one-way hallways, sneeze guards, and other safety measures to let employees return. Here's what it could look like. [Електронний ресурс] / K. Canales. – Електрон.

текст. дані. – Режим доступу: <https://www.businessinsider.com/going-back-to-work-office-design-coronavirus-2020-5>

4. Berezutsky, V. Studying the effect of multifunctional partitions on temperature indicators at offices of the open space type/ V. Berezutsky, N. Berezutska, O. Ilinska, V. Raiko// Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. – Kharkiv, 2018.– № 4/10(94) – P. 13-22. DOI 10.15587/1729-4061.2018.141014